

Вялікія

ВІРТУОЗ СКРЫПКІ

Цікавыя факты з жыцця Нікола Паганіні

Сын партовага грузчыка з італьянскага горада Генуі, Паганіні, тым не менш, дзякуючы свайму таленту змог стаць баронам і зарабіць некалькі мільёнаў франкаў. Гэты змрочнага выгляду чалавек, гулец і дэбашыр, зусім мяняўся, узыйшы ў рукі скрыпку. Нават тым, хто лічыў, што яго слава найлепшага скрыпача ў свеце раздзямляе, даводзілася змірыцца, калі яны чулі яго ігру.

Калі хлопчыку споўнілася зь пяць гадоў, бацька, заўважыўшы здольнасці сына, пачаў вучыць яго музыцы спачатку на мандаліне, а з шасці гадоў — на скрыпцы. Шлях да славы ў Паганіні не ішоў беспераходна. З дзяцінства яму даводзілася цярпець тыранію бацькі, які прымушаў яго займацца музыкой цэлымі днямі, не дазваляючы выходзіць на вуліцу. Ад недахопу кіслароду, руху і празмерных нагрузак хлопчык трапіў у каталепнічому кому. Бацькі палічылі яго памёрлым і ледзь не пахавалі. Пасля хваробы ён не спыніў заняткаў, а, наадварот, стаў займацца вельмі захопленна і ўпарта, і хутка слава пра таленавітага скрыпача выйшла далёка за межы Генуі.

У 8-гадовым узросце Паганіні напісаў скрыпачніную санату і некалькі цыяжкіх варыяцый. У юным узросце ён стварыў вялікую частку сваіх знакамітых капрычыя, якія да гэтага часу застаюцца ўнікальнай з'явай музычнай культуры. У ігры на скрыпцы Паганіні быў сапраўдным віртуозам. Хутка асвоіўшы традыцыйную тэхніку, ён пачаў эксперыментаваць: імітаваў спеў птушак і чалавечы смех, гучанне флейты, трубы, ражка, мыканне каровы, ужываў разнастайныя гукавыя эфекты.

Юнага віртуоза хацелі аддаць у навучанне знакамітаму скрыпачу Алесандра Ролу. У той дзень, калі бацька і сын Паганіні наведлі майстра, апошні быў хворы і не збіраўся ніяка прымаць. У пакой побач са спальняй маэстра на стале ляжалі ноты канцэрта, напісанага Ролу, і скрыпка. Нікола ўзяў інструмент і сыграў з ліста твор, створаны напружэннем. Здаўлены Рол выйшаў да гасцей і, убачыўшы, што яго канцэрт грае хлопчык, заявіў, што ўжо не можа нічому навучыць яго.

На канцэртах Паганіні ладзіў сапраўднае шоу. На публіку гэта стварала настолькі моцнае ўражанне, што некаторыя гублялі пры-

томнасць у зале. Кожны нумар і выхад ён прадумваў да драбніцкіх дэталей. Усё было адрэцэпавана: ад рэпертуару, які складаўся з выключна з уласных кампазіцый, да эфектных трукаў нахштат струны, якая лопнула, засмучанай скрыпкі і «прывітання з вёскі» — пераймання гукіў жывёл.

Паводле ўспамінаў самога Паганіні, у першы час самастойнага жыцця, акрамя страцы да жанчын, ён апантана кінуўся ў картачны гульні. Часта ён праіграваў усё, і «толькі яго ўласнае мастацтва магло выратаваць яго», але ён здолеў адмовіцца ад азартных гульняў і больш ніколі не дакранаўся да картаў.

Аднойчы Паганіні заключыў пары пра тое, што зможа дырыжыраваць аркестрам з дапамогай скрыпкі, на якой будучы ўсяго дзве струны. Яму ўдалося не толькі выйграць заклад, але і зрабіць уражанне на сястру Напалеона Элізу Банапарт. Існуе легенда, што ўражлівая карыканка ад захвалення страціла прытомнасць. Так нібыта пачаўся іх роман. Паганіні атрымаў тытул «прыдворнага віртуоза» і адначасова быў прызначаны капітанам асабістай гвардыі княгіні.

Ігра на дзвюх струнах не стала мжой магчымасцяў Паганіні: у дзень нараджэння Напалеона ён пераўзыхіў самога сябе, сыгравшы на адной струне. Да Элізы скрыпач хутка страціў цікавасць і захапіўся іншай сястрой Банапарты Палінай Баргезэ. Іх сувязь была такой жа нядоўгай.

Так жа лёгка, як жанчын, Паганіні скараў гарады і краіны. Яму апладзіравалі ў Італіі, Аўстрыі, Германіі, Францыі, Англіі, Ірландыі. Усюды, дзе ён з'яўляўся, тут жа здараліся пацешныя гісторыі, якія спараджалі чуткі. Генрых Гейнэ пра гэта пісаў у «Фларэнцыйскіх начках»: «Так, мой сябар, справядліва тое, што ўсе пра яго кажуць. Што, калі Паганіні быў капельмайстрам у Лука, ён загахаўся ў адну тэатральную прымадонну, прыраўнаваў яе да нейкага нічэмнага абата, магчыма, стаў раганосцам, а затым, па добрым італьянскім звычаі, закалоў сваю няверную каханую, трапіў у Геную на катаргу і прадаў яе нарэшце чорту, для таго, каб стаць найлепшым у свеце скрыпачом».

У Германіі Паганіні купіў тытул барона, які перадаваўся ў спадчыну. Ва ўзросце 34 гадоў музыкант захапіўся 22-гадовай спявачкай

Антонія Б'янкі, якой ён дапамагаў з падрыхтоўкай сольнага выступлення. У 1825 годзе ў Нікола і Антоніі нарадзіўся сын Ахіл. У 1828 годзе Паганіні расставіў з жанчынай, дабіўшыся аднаасобнай апекі над сынам.

Пасля канцэрта ў Вене адзін са слухачоў сцвярджаў, што ён бачыў, як за спінай музыканта стаяў д'ябал і вадзіў яго рукой са смычком. Журналісты падкапілі гэтую навіну і паведамлялі яе зусім сур'ёзна. На шматлікіх карыкатурах яго адлюстроўвалі непрыгожым, у газетах характарызавалі як сквалнага, скупога і дробязнага чалавека, зайздроснікі і ворагі распускалі пра яго недарэчныя чуткі. Дурная слава суправаджала яго ўсюды і заўсёды.

Факт

Пінск налета стане культурнай сталіцай

Пінск вызначаны культурнай сталіцай краіны на 2019 год. Такое рашэнне прыняла калегія Міністэрства культуры. Цяпер сталіца Палесся на год ператворыцца ў культурную сталіцу нашай краіны.

У Пінску ёсць што паказаць і айчынным, і замежным турыстам, ёсць дзе правесці канцэрт альбо іншае значнае мерапрыемства. Трэці па велічыні горад Брэсцкай вобласці трымае першынство па наяўнасці старадаўніх помнікаў архітэктуры і культуры. Езуіцкі калегіум, кляштар французскаў, вельмі кашцёл Успення Прасвятой Дзевы Марыі — а ўсяго ў гістарычным цэнтры горада 163 аб'екты, уключаныя ў спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей. Не так даўно адрэстаўраваны палац Бутрымовічаў, былы касцёл Карла Барамея стаў гарадской канцэртнай залай.

Дарэчы, у Пінску трывалыя культурныя традыцыі: ёсць прафесійны тэатр, які вырастае з самадзейнага калектыву. Штогадовымі сталі канцэрты класічнай музыкі «Лютаскія музычныя вечары», два дзясяткі самадзейных калектываў маюць званні «народнага», «заслужанага» і «ўзорнага».

У 2019 годзе ў Пінску запланаваны фестывалі, выстаўкі, канцэрты не толькі гарадскога і абласнога ўзроўня, але і рэспубліканскія, а таксама міжнародныя.

Святлана ЯСКЕВІЧ

Прыгожае жыццё

У «Міс Беларусь» можа з'явіцца ўласны гімн

Інтрыга конкурсу вырашыцца на фінальным шоу 4 мая

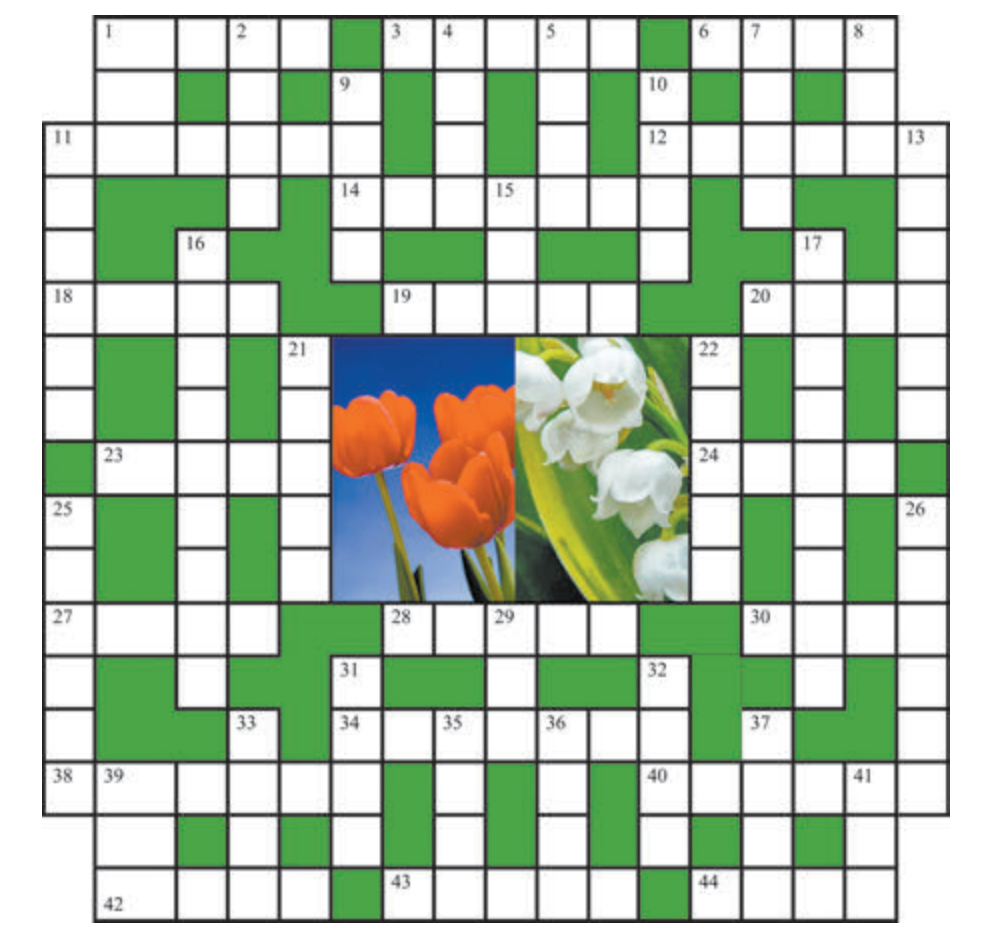
Ужо на наступным тыдні будзе названа імя пераможцы Нацыянальнага конкурсу прыгажосці, які праводзіцца ў Беларусі раз на два гады, пачынаючы з 1998-га. На карону прэтэндуе 30 абалальных, прывабных, разумных, актыўных і таленавітых дзяўчат ва ўзросце ад 18 да 24 гадоў.

Як расказалі «Звяздзе» на тэлеканале АНТ, які ўжо 10 гадоў выступае адным з арганізатараў конкурсу, у фіналістаў шоу вельмі насычаны графік падрыхтоўкі: кожны дзень распісаны з 9 да 22 гадзін. Асабліва ўвага ўдзяляецца ўрокам харэаграфіі, бо рэжысёры фінальнага шоу вырашылі разнастайна звывіць харэаграфічнымі пастаноўкамі ў стылістыцы чатырох стыляў — зямлі, агню, паветра і вадзі. Ужо вядома, што вядучыя «Міс Беларусь» будучы ацёр Дзімітрый Мухін і спявачка Ганна Шаркунова, а ў зале за сцэнай канкурсантак падтрымае ацёр Максім Сокал.

Спецыяльнымі гасцямі фінальнага шоу стануць Уладзімір Пражнякоў і Наталія Падольская. Акрамя таго, на сцэне сталіца Палаца спорту адбудзецца прэм'ера адразу дзвюх песень. Так, спецыяльна для «Міс Беларусь» кампазітар Яўген Алейнік напісаў песню «Беларускі прыгажуні», якую ў кулуарах ужо называюць неафіцыйным гімнам конкурсу. А песня «Хварэем за сваіх» Леаніда Шырына, якую выканае мужчынін квартэт у складзе Івана Вабішчэвіча, Тэа, Юзары і Аляксандра Патліса, прысвечаная будучым II Еўрапейскім гульням.

«Міс Беларусь — 2018» атрымае не толькі адмысловую карону і права прадставіць нашу краіну на міжнародных конкурсах прыгажосці, але таксама грашовы прыз у памеры 500 базавых вельчын і пазадарожнік Geely Atlas. Значныя сумы атрымаюць і ўладальніцы тытулаў «Першая віцэ-міс» і «Другая віцэ-міс», падарункі ад партнёраў і спонсараў прадугледжаны і для ўладальніц іншых намінацый. Паўдзельніцаў у выбары адной з іх, «Міс глядацкіх сімпатый», дарочы, можа кожны ахвотны — галасаванне ўжо ідзе на сайце тэлеканала АНТ www.ont.by.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 1. Тое, што і дзічына. 3. На Юр'е (6 мая) ... — будзе добры авёс (прык.). 6. Жывёліна «шахцёр», якая прыносіць шмат клопатаў агароднікам. 11. «Слаўнаму месячу маю // Славу пялючы ...». З верша А. Астрэйкі «Сонца вясенняе свеціць». 12. ... майскі — прыгожая кветка, якая, як і цюльпан, лічыцца сімвалам мая, а ... пачынае (прык.). 18. Май вясну канчае, а ... пачынае (прык.). 19. Майская ... галоднага корміць (прык.). 20. Планета Сонечнай сістэмы. 23. Уельска-гаспадарчая прылада. 24. Водгук, водгалас (перан.). 27. «Пад сонцам ... // Свабодны ...». З верша П. Труса «Май». 28. «Цёплы майскі ... неба абдымае». З верша С. Бранта «Абдымі майскага вечара». 30. Барадаты карлік. 34. Леопей свай посны ... чым чужое сала (прык.). 38. Вокны. 40. Рамка для патронаў. 42. «... Перамогі, што для ўсіх адзіны, // Пранёс Чырвонай арміі салдат». З верша У. Скарамоха «Салдат Перамогі». 43. «Пашыраецца, Май, твой пабедны паход // На далёкі, на бліжкі і ... і ўсход». З верша Я. Купалы «З Першым маем».

ПА ВЕРТЫКАЛІ: 1. ... халады лічцца ў май: калі чаромак цвіце, і калі дуд распускаяецца (прыкм.). 2. ... Веснаві, апякух хлебабога; прысвятка, які адзначалі 21 мая. 4. Газ, які ўжываецца для ачышчэння паветра. 5. Болесуцішальцы і наркатычныя сродак. 7. Усходзі азійскіх культур. 8. Лік і лічба. 9. Пільмо. 10. Праграма якая-небудзь дзеяння. 11. Лугавая расліна з ружковымі кветкамі. 13. Май — радасць, а чэрвень — ... (прык.). 15. Прадукты харчавання. 16. Прысвятка беларусаў-католікаў; яго адзначалі 8 мая («Св.лён на ... — вырасце, які лава» (прык.). 17. «Вясна нам дорыць ... // І будзіць нас дарыць любоў». З верша А. Грушэцкага

Склаў Лявон ЦЕЛЕШ, Г. Дзяржынск.

Даты Падзеі Людзі

28 КРАСАВІКА 1387 год — вялікі князь літоўскі і кароль польскі Ягайла перадаў Менску ў валоданне свайму брату Скіргайлу. 1765 год — створаны Ружанскі тэатр Сапегаў. Дзейнічаў да 1791 г. у мястэчку Ружаны. Размяшчаўся ва ўсходнім корпусе Ружанскага палацавага комплексу. Нальчываў «60 артыстаў танцоўшчыкаў», 40 музыкаў. Меў таксама музычна-операўную школу, капелю ў Ружаных, Дзяржынне (цяпер у Зэльвенскім раёне), Зэльве. Сярод пастановак: аднаактны опера «Вясковы чараўнік» Ж.-Ж. Русо, балеты «Арыянка», «Літасціваць Ціта».

1775 год — адкрылася Гродзенская медыцынская акадэмія, першая ў Беларусі вышэйшая навуковая ўстанова па падрыхтоўцы медыцынскага персаналу. Дзейнічала да 1782 года. Адкрыта па ініцыятыве гродзенскага староства А. Тызенгаўза. Арганізатар і кіраўнік акадэміі — Ж. Э. Жылібер. Функцыянавалі тры аддзяленні: падрыхтоўкі гарадскіх лекараў (10 чалавек), правінцыйных лекараў і хірургаў (20 чалавек), аддзяленне пагітх (акушэрскае), спачатку на 5, пазней — на 17 чалавек. Навучэнцы ўтрымліваліся за кошт казны. Пры акадэміі існавалі шпіталь

на 60 ложкаў, анатамічны тэатр і музей, кабінет прыродазнаўства, аптэка, бібліятэка. 1887 год — нарадзіўся (г. Рабевічы, цяпер у Рэчыцкім раёне) Ота Магнусавіч Гедэман, беларускі гісторык, краязнаўца, натураліст, педагог. Збіраў матэрыялы па гісторыі Брацлаўшчыны, вывучаў магдзбургскае права, развіццё гандлю і рамесства, сацыяльную структуру і маёмасныя адносіны насельніцтва ў беларускіх гарадах адкрыцця Падзвіння, лясныя здабычы і водныя шляхі на тэрыторыі Беларусі ў XVII—XVIII стст., гісторыю Белавежскай пушчы. Выдаў кнігі пра Дзісну, Друю, Глыбокае, Браслаў, Брацлаўскі павет. Памёр у 1937 годзе.

1914 год — у ЗША быў запатэнтаваны паветраны кандыцыянер. Кандыцыянер прызначаўся для падтрымання патрэбнай тэмпературы і вільготнасці ў памяшканні. Упершыню аб кандыцыянерах як вынаходстве стала вядома ў 1815 годзе, калі француз Жан Шабанэ запатэнтаваў метад кандыцыянавання паветранага патоку і спосаб рэгулявання тэмпературы ў будынках. Нягледзячы на перспектыўную ідэю кандыцыянавання паветра ў памяшканнях, яе практычнае прымяненне прыйшлося чакаць яшчэ 100 гадоў.

1968 год — на экраны выйшла камедыя Леаніда Гайдая «Брыльянтавая рука», у якой ігралі Ю. Нікулін, А. Панапу, А. Міронаў, Н. Мардзюкова, Н. Грабэшкова, С. Святліччанка.

Наступны нумар газеты «Звязда» выйдзе ў сераду, 2 мая.

Новае ў кнігавыданні

РАМАН З ЖЫЦЦЁМ. ДЗЁННІКІ І ВЕРШЫ

Віктар Шніп — імя паэта, які вызначыў свой круг, сваю прастору ў сучасным мастацтві, літаратурным жыцці Беларусі. Кожная новая кніга майстра літаратурнага цэха набывае шырокае гучанне, выклікае цікавасць у чытачоў. Кожная яго новая кніга прымушае нават зайздроснікаў зазіраць на яе старонкі. «Трава бясконацыі» — твор, жанр якога Віктар Шніп вызначыў як дзённікавы раман паэта.

Будзённыя (а мо і святочныя таксама) запісы са штодзённага жыцця мяжуюцца з вершамі. Што гэта? Празаічна-паэтычная хроніка «літаратурнага побыту»? Ці жаданне такім чынам засведчыць ацэнку часу і прасторы, якая насычае свядомасць літаратара мастацкімі вобразамі і сімваламі? Мо гэта канспект будучых раману іншых аўтараў?... А чаму б і не?! Чаму хронікі, запісаныя ўважлівым і чуйным назіральнікам за навакольнымі працэсамі, карэктным, які мне падаецца, аглядалінікам чужых лёсаў,

напоўнення аўтарскім «Я», не могуць стаць асновай будучы мастацкай гісторыі літаратурнага, культурнага жыцця пачатку XXI стагоддзя?!

Так, у дзённіковым рамане прысутнічае шмат асабістага. Тут і ўласныя сны, і зацемкі сустрэч з роднымі і блізкімі, роднай вёскай Пугачы, трылогія для дзяцей, ды і трылогія за ўвесь свет («28.02.2015. У Маскве ўначы, амаль на Краснай плошчы, застрэлілі расійскага палітыка Барыса Нямцова. Нечакана, але я не здзіўлены. Страшна, што адбываецца ў Расіі...»). У кнізе хапае гумару. Часам смешнае афарбоўваецца ў розныя колеры і становіцца фрагментам люстэрка, у якое варта, пэна, угледзецца і праз гады. «9.12.2014. У 1987 годзе споўнілася 100 гадоў з дня народзінаў Алеся Гаруна. Акурат у той сакавіцкі дзень, калі адзначаўся юбілей паэта, супрацоўнік часопіса «Маладосць» Алесь Гаўрон па пяты трапіў у міліцыю. Стар-

шы сяржант, які складаў пратакол, раптам перапыніў сваю пісаніну і запытаўся: «Гэта ваш юбілей сёння ўся Беларусь адзначае?» — «Мой!» — упэўнена адказаў Гаўрон. «А што ж вы маўчыце?! Мы вас дахаты даставім!» — усхаліўся міліцыянер і загадаў адзвецці Алеся, куды ён скажа...»

Калаўрот падзеі, паэтычных і мастацкіх імпрэз, шчырыя згідкі пра тых, хто сустракаўся і сустракаецца Віктару Шніпу на жыцці, уцягвае ў ір старонак «Травы бясконацыі», нагадавае пра вечнасць здзейсненага, служыць напамінам, што крокі маюць асаблівае пакідаць сляды. І на пяску, і на вадзе. Ёсць нават сляды ў тых нашых кроках, што спалучаны з дыханнем у суладдзі з часам, у суладдзі з рэчаіснасцю.

Мікола БЕРЛЕЖ

СЁННЯ

Table with 3 columns: Сонца, Усход, Захад, Даўжыня дня. Rows for Minsk, Vitebsk, Mогілёў, Gomel, Grodno, Brest.

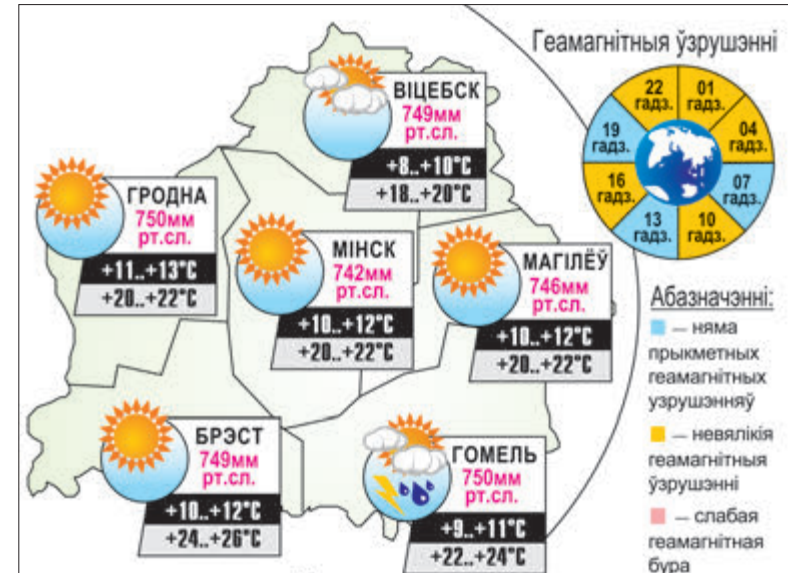
Месяц

Першая квадра 23 красавіка. Месяц у сузор'і Шалыў.

Імяніны

Пр. Анастасіі, Васілісы, Аляксандра, Андрэя, Арыстарха, Віктара, Кандрата, Трафіма, Яківа, К. Кацярыны, Рыты, Людовіка, Роберта.

ЗАЎТРА

...у суседзях

УСМІХНЕМСЯ

— Дарагая, я вырашыў, што больш ніколі не буду з табай сварыцца! — Не, вы паглядзіце на яго, ён вырашыў... А мяне ты спытаў?!

Письменнасць з'явілася ў старажытных людзей разам з неабходнасцю падпісваць гарчачыкі з расадай, каб увесну не пераблытаць.

— Шэф, вольны? — Запамніце ўжо, Іванову, я не таксіст, а ваш начальнік.

На працы і акно — тэлевізар.

— Сардэчна запрашаем у наш дружны калектыў. — Можна я адчыню акно? — Мы тут такіх не любім.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛІНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Яўлаўевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: В. АНУФЬЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. ДРЫНДРОЖЫК, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯХОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛІШЧУК, Н. РАСОЛЫКА, С. РАСОЛЫКА, А. СТАНЕСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК.

Выдавец — Рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, маркетынгу — 337 44 04, сакратарыята — 292 05 82, аддзялення за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самарэванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнцтваў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гомелі: 28 27 27, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай вобл.: (017) 292 21 03, бухгалтэры: 287 18 81.

http://www.zviazda.by; e-mail: info@zviazda.by, (для зваротаў): zvarot@zviazda.by.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адірае і публікуе адрасаваныя ёй лісты. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адлюстравана ў Рэспубліканскім унітарным прапрыйнасці «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 20.008. Індэкс 63850. Зак. № 1490.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 1930

27 красавіка 2018 года.